

OBILJEŽAVANJE 120. OBLJETNICE OSNUTKA PRVOGA RIJEČKOG MUZEJA

Predstavljanje monografije “Iz muzejske riznice” i otvorenje izložbe “120 godina – 120 predmeta”

DENIS NEPOKOJ □ Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Rijeka

sl.1. Naslovnica monografije Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka *Iz muzejske riznice*.

sl.2. Povijesna čaša cara Josipa II. Premda je neobično, istina je da je osnivanje muzeja u Rijeci potaknula jedna, samo naizgled obična čaša. Čuvana u obitelji generala Nicolòa de Lumage de Millekrona putna čaša cara Josipa II. zahvaljujući njegovu nasljedniku caru Franji Josipu postaje prvi eksponat prvog riječkog muzeja.

Godina 2013. u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka završila je svečarski – obilježavanjem 120. obljetnice muzejske djelatnosti u Rijeci. Kad smo 2003. obilježavali 110 godina otkako je grad Rijeka dobio prvi muzej – *Museo Civico*, odlučili smo to učiniti izložbom i knjigom. Monografija Pomorskoga i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka koju smo tada predstavili do danas je jedini cjeloviti prikaz razvoja muzejske djelatnosti u gradu, a njezini su autori nagrađeni Godišnjom nagradom Hrvatskoga muzejskog društva, najvišom nagradom struke.

I 120. obljetnicu odlučili smo obilježiti na jednak način vjerujući kako je pisana riječ, unatoč nekim novim medijima koji joj samo prividno oduzimaju moć, najsnažnija poveznica prošlosti sa sadašnjošću i budućnošću. Kad nas vodi u prošlost, otkriva nam još nepoznate kockice mozaika znanja kojim upotpunjujemo spoznaje o vlastitom identitetu i svome tisućljetnom trajanju na ovim prostorima. No pisana je riječ i zalog za budućnost i zato smo 20. prosinca 2013. ponosno predstavili mono-

grafiju *Iz muzejske riznice*. Stotinu i dvadeset muzejskih godina predstavili smo sa stotinu i dvadeset muzejskih predmeta. Nanizali smo ih na *muzejsku kolajnu* priča i legendi koje progovaraju o našoj prošlosti, ali i o kolegama od kojih smo baštinili bogatstvo materijalne kulture o kojoj se danas brinemo. Od njih smo i mi učili biti ponosni čuvari katkad i malih, ali uvijek neprocjenjivo vrijednih dokaza vlastite postojanosti, pa je ta monografija svojevrstan *hommage* i njima.

Iako nije bilo jednostavno izdvojiti *samo* stotinu i dvadeset predmeta, s dvama nismo imali nikakve dvojbe. Guvernerova palača, danas palača Muzeja, naš je eksponat broj 1. Remek-djelo arhitekture i unutrašnjeg uređenja uglednoga mađarskog arhitekta Alajosa Haudszmanna i danas, gotovo stotinu i dvadeset godina nakon izgradnje, markira urbanu vizuru našega grada i progovara o njegovoj prošlosti. Guvernerova palača zapravo i jest grad – njegova prošlost, njegova sadašnjost i njegova budućnost. Premda je neobično, istina je da je osnivanje muzeja u Rijeci potaknula jedna, samo naizgled obična čaša. Čuvana u obitelji generala Nicolòa

sl.3. Postav izložbe *120 godina – 120 predmeta* u atriju muzeja.

sl.4. Izbor iz građe čuvane u zbirka predmeta Pomorskog i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka: Arheološka građa.

sl.5. Pomorski i povijesni muzeja Hrvatskog primorja Rijeka: Riječka pietà, 15. stoljeće.

de Lumage de Millekrona, putna čaša cara Josipa II., zahvaljujući njegovu nasljedniku caru Franji Josipu, postaje prvi eksponat prvoga riječkog muzeja. Mi je smještamo odmah iza Palače.

Nižemo našu *muzejsku kolajnu* vrijednim, zanimljivim, rijetkim, poznatim i manje poznatim predmetima Arheološkoga, Etnografskoga i Kulturnopovijesnog odjela koji svjedoče o kulturi življenja na prostoru naše, Primorsko-goranske županije te predmetima Odjela za povijest pomorstva, koji potvrđuju višestoljetnu, nikad prekinutu vezu ovoga prostora i mora.

Izbor iz bogate građe čuvane u zbirka predmeta Pomorskoga i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka obavili su kustosi, koji su ujedno i autori tekstova uz predmete: Margita Cvjetinović Starac, Tamara Mataija, Ivo Mileusić, Nikša Mendeš, Denis Nepokoj, Tea Perinčić, Ranko Starac, Ivana Šarić Žic i Jasna Ujčić Grudenić. Tekstove je lektorirala dr. sc. Lada Badurina. Iza objektivu su stajali Zoran Alajbeg, Vedran Benović, Petar Fabijan, Damir Krizmanić, Željko Stojanović, Tiho-

mir Tutek, Srećko Ulrich, a tekst i sliku dizajnerski je povezala Vesna Rožman. Urednica monografije je Denis Nepokoj, a tiskana je u riječkoj Tiskari Zambelli.

Uz predstavljanje monografije otvorena je i izložba *120 godina – 120 predmeta*. Postav izložbe obuhvatio je razzemlje, gdje je bila postavljena izložba *TeatarI povijesni prizori*, i stalni muzejski postav na prvome i drugom katu, a izložba je predočila bogatstvo građe prikupljane od osnutka *Musea Civica* 1893. i Muzeja grada Sušaka, osnovanoga 1933., čiji je jedan od sljednika i Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka.

Dio predmeta koji inače nisu dio stalnoga muzejskog postava bio je izložen u reprezentativnom atriju, a za tu prigodu *odabrani* predmeti u stalnom su postavu bili označeni zanimljivom dosjetkom dizajnerice Vesne Rožman – velikim krugom čija je boja označivala odjel kojega su dio. Tako je zeleni krug označivao Arheološki odjel, žuti Etnografski, smeđi Kulturnopovijesni, a plavi Odjel povijesti pomorstva.

sl.6. Pomorski i povijesni muzeja Hrvatskog primorja Rijeka: Pojas za spašavanje s parobroda Titanic.

sl.7. Pomorski i povijesni muzeja Hrvatskog primorja Rijeka: Violina dr. Franje Kresnika, 1910.

I u monografiji i na izložbi predstavljeni su isti, najprezentativniji predmeti vezani za slojevitu i bogatu povijest grada Rijeke i Primorsko-goranske županije. Svi svjedoče o dugoj, osmišljenoj i organiziranoj muzejskoj djelatnosti koju danas, na temeljima postignuća kolega, nastavljaju neki novi naraštaji. Drugačije su metode, a ni sredstva za rad više nisu jednaka, promijenile su se okolnosti i uvjeti rada, ali misao koja i danas povezuje skupinu riječkih intelektualaca – koji su u vremenu nesklonom kulturi upornošću i entuzijazmom, ali više od svega znanjem i htijenjem, osnovali prvi riječki muzej – i današnje riječke muzealce jest ona koja naglašava koliko je važno *novoj generaciji sačuvati ona dobra koja se mogu zaboraviti, a potječu od naših uvaženih dje-dova*, kako još 1887. piše dnevnik *La Bilancia*. Upravo se na tom razmišljanju i nakon više od jednog stoljeća temelji rad Pomorskoga i povijesnog muzeja Hrvatskog primorja Rijeka, prepoznatljive i respektabilne kulturne institucije koja je i danas jedno od najvažnijih središta kulture grada Rijeke i Primorsko-goranske županije.

MARKING THE 120TH ANNIVERSARY OF THE FOUNDATION OF THE FIRST RIJEKA MUSEUM. PRESENTATION OF THE MONOGRAPH "FROM THE MUSEUM'S TREASURY" AND THE OPENING OF THE EXHIBITION "120 YEARS – 120 OBJECTS"

At the end of December 2013, the Maritime and Historical Museum of the Hrvatsko primorje Region in Rijeka in the exhibition *120 Years – 120 Objects* and the monograph *From the Museum's Treasury* commemorated 120 years of work from the foundation of the first museum – the Museo Civico, and the same length of organised museum activity in Rijeka. The exhibition and monograph gave an account of the finest objects from the four departments of the museum – the Archaeological, Ethnographic, Cultural History and Maritime History sections and presented the long museum past, and present, of Rijeka museums through the museum objects.